

Oponentský posudek diplomové práce Mgr. Anny Dittrichové
Vyhledávání frazémů na základě anomálie v distribuci tvarů

Diplomová práce je věnována zajímavé a aktuální tematice využívání korpusových zdrojů a nástrojů k identifikaci specifických víceslovných lexikálních prostředků (frazémů) založenému na distribuční analýze tvarů a jejich anomáliích. V tomto smyslu práce konkretizuje obecnější teoretický rámec, a ač představuje pouze dílčí sondu, předznamenává potenciál i potřebu podle uvedeného principu systematicky a komplexně analyzovat všechny frazémy a propojovat lexikálně-frazeologické jevy s gramatickými (morfologickými). V tom shledávám přínos diplomové práce, stejně jako v zaznamenání zajímavých dílčích kvantitativních výsledků.

1. Koncepce práce

Diplomová práce je koncepčně dobře promyšlená a obsahově strukturovaná: zahrnuje teoretické, metodologické a analytické části. Zřetelně a srozumitelně formuluje metody i cíle výzkumu a jednu hlavní a dvě vedlejší výzkumné otázky (podkapitoly 6.1, s. 37). Dílčí výsledky analýzy a odpovědi na výzkumné otázky jsou přehledně shrnuty v závěru práce. Vlastní text práce doplňuje seznam odborné literatury, grafů, tabulek a obrázků a příloha přinášející soupis všech analyzovaných lemmat z GramatiKatu. Diplomantka v práci většinou správně využívá příslušnou lingvistickou terminologii.

Hodnocení: A

2. Metodologie a zpracování dat

Diplomová práce úspěšně a účinně využívá odpovídající metodologické postupy i příslušné výzkumné zdroje a nástroje (korpora SYN2015, SYNv11, korpusové nástroje a funkce GramatiKat, FRANTA a kolokace a slovníky *SČFI* a *ASSČ*). Vše srozumitelně, přehledně a výstižně představuje a objasňuje, předkládá argumenty, proč byla daná metodologie použita a jaké jsou její výhody i nevýhody. Analyzovaný materiál představuje 1102 lemmat, jejich výběr je detailně objasněn a zdůvodněn. Vzhledem k účelově omezenému rozsahu tedy práce poskytuje pouze dílčí výsledky a závěry; jsou zajímavé a cenné.

Hodnocení: A

3. Práce s odbornou literaturou

Práce je teoreticky založena na adekvátní odborné literatuře české i cizojazyčné, diplomantka vzorně dodržuje citační normy. Sekundární literaturu ve výkladových částech diplomové práce začleňuje do vlastního textu, citace jsou v něm důsledně odlišovány a někdy i stručně komentovány.

Hodnocení: A

4. Formální úroveň práce

Diplomová práce vykazuje všechny náležitosti odborného stylu, má přiměřený rozsah. Její text je koherentní, odpovídá nárokům odborného stylu, pouze sporadicky se objevují dílčí

jazykové nedostatky (příklady viz zde níže). Téma práce je zpracováno přehledně a názorně je prezentován analyzovaný materiál i výsledky rozboru (zařazovány jsou tabulky, přehledy, grafy). Data pro empirický výzkum jsou dostatečně dostupná v příloze.

Hodnocení: A

V přehledu uvádím ukázky drobných obsahových, terminologických či formulačních nedostatků, příp. komentář k nim (tematicky se týkají částí posudku 1–4):

Obsah, přesnost vyjádření

abstrakt: *Ve zkoumaných datech jsou zastoupeny skupiny frazémů se stejnými vlastnostmi, například v dativu...* – Je morfologický tvar vlastnost frazému – jaká (přesněji)?

s. 13: *Frazémy a idiomy, jakožto primární jednotka lingvistické disciplíny frazeologie a idiomatika,* – Jde o jednotku lingvistické disciplíny?

s. 17: *Frazémy byly dle svých vlastností tříděny nejprve do šesti skupin (gramatické frazémy, monokolokabilní frazémy, binomiály, přirovnání, kontaktové frazémy a cizojazyčná spojení). V případě, že nebyly zařazeny do žádné z těchto skupin, rozlišovaly se nominální, verbální a propoziční frazémy.* – Možná zde explicitněji formulovat hlediska vymezení uvedených skupin – podle kterého zdroje, na jakém principu: obecně jsou uvedeny v následující části podkapitoly, bylo by vhodné propojit, a to i s odbornými prameny, v nichž se skupiny frazémů vymezují.

Formulační neobratnosti, (ne)vhodnost pro odborný styl

s. 28: *Procentuální zastoupení sedmi pádů ve dvou číslech je založeno na přibližně 15 tisících substantivech z korpusu SYN2015, přičemž při výpočtech má každé lemma stejnou váhu, bez ohledu na frekvenci*

s. 36: *Akademický slovník současné češtiny (ASSČ), jehož cílem je zaznamenat současnou češtinu, vzniká od roku 2012...* – Redundantní vyjádření.

5. Celkové hodnocení

Práce Mgr. Anny Dittrichové podle mého názoru splňuje nároky kladené na diplomové práce. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji stupněm **v ý b o r n ě**.

Praha 11. 1. 2024

Ivana Bozděchová

doc. PhDr. Ivana Bozděchová, CSc.
oponentka diplomové práce